

zejména pak obsáhla ‚Postila‘ a souhrn jeho názorů na stát a na poměr křesťana k němu pod názvem ‚Sít víry pravé‘, kterou potřhal papež a císař, se zžíravou kritikou nepravosti v životě i v samé podstatě jednotlivých rot, tvořících pode jménem společnosti křesťanské tělo Antikristovo: jsou to rotý pánů, zemanů, měšťanů, mnichů, mistrů a kněží.

Velmi brzy, jak se zdá, seskupila se kolem Petra neveliká jednota *Bratří chelčických*, náležející k oněm výše vyjmenovaným skupinám probuzenců, nespokojených se stavem husitství a přece zůstávajících v rámci husitské církve. Byli respektováni jako jejich učitel, a Petr nejednou ve svých literárních projevech mluvil i jejich jménem, zvláště když se po r. 1430 obrátil na Rokycanu, aby jej za jednání s koncilem varoval před uznáváním lidských ustanovení vedle zákona Božího a aby protestoval proti přivlastňování spasení nekajícím hříšníkům a násilníkům, kteří lokají krev chudiny. Tehdy narazil na arcibiskupovu nelibost. Ale o dvacet let později známá tíseň utrakvismu za nastolení krále Ladislava vedla patrně ke sblížení. Asi v této situaci upozornil Rokycana své pražské posluchače na Petra a na jeho spisy. Zdá se, že krátce předtím, než Chelčický zemřel. Dohady o datu jeho smrti jsou však stejně nejisté jako odhady, kdy se narodil tento muž, o němž po dvou generacích jeho ctitel [vydavatel jeho ‚Sít víry‘] napsal: ‚Ač nebyl mistr sedmera umění, ale jistě byl plnitel osmera blahoslavenství i všech božských přikázání, i byl jest také pravý doktor český, v zákoně Páně vyučený bez poblúzení od pravdy.‘

[III]

Počátky

ŘEHOŘ A JEHO PŘÁTELE byli Chelčickým zaujati a četli pozorně jeho spisy. Viděli v něm věrného tlumočníka Božího zákona a dali na sebe silně zapůsobit jeho argumentací, zvláště pokud šlo o poměr křesťana ke světu. Byli posíleni i jeho touhou po nápravě husitské církve i jeho rozhodným krokem k Písmu jako k jediné normě učení i řádů a rozhodným nastoupením cesty života Bohu cele oddaného, světu navzdory. Byli více než prve naplněni touhou po vytvoření takového společenství, kde by jedni druhým sloužili k víře a ke křesťanskému životu. Očekávání, že takové společenství bude vytvořeno, bylo takřka ve vzduchu. Nebyl to jen Rokycana, který vyhlížel dobré křesťany skryté v koutě. Kolovala slova prý Matěje z Janova o lidu bez meče, jenž prospěje. Politicky zabarvená proroctví právě z let padesátých šířila tento výrok. U Bratří nebylo daleko k odhodlání naplnit proroctví skutkem, a k naději, že se ona slova týkají právě jich.

Ale nebylo třeba proroctví šířených v lidu. Bratří budou skupinou vědomě nepatrnou počtem, budou menšinou, jak sluší na věrné Kristovy. Pravá Kristova církev byla vždy menšinou mezi lidmi. Uprostřed obecného porušení utvoří kruh, v němž budou slavit Boha, konajíce v hledání spasení svůj úkol ve světě. Svět má být zbucován ze své netečnosti, aby se poznal ve svém odvrácení od Boha, aby se zalekl jeho soudu a chopil se jeho milosti. Neboť pro svět, pro porušenou církev, je naděje, jen když pozná milost nabízenou v Kristu Ježíši. Budou *záchranným společenstvím*, kde se soustředí věrní, odloučení od světa propadajícího zkáze v posledním lidském věku.

Proč se Bratří prostě nepřipojili k bratrstvu *chelčickému*? Někteří z nich se vskutku do Chelčic přestěhovali. Ale snad brzká smrt Petrova způsobila, že Chelčice nenabýly pro ně trvalé přítlačivosti. Neslyšíme o nikom z tamního kruhu, jenž ještě po